

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач (-і)	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна
Контактний телефон викладача	0977635767
E-mail викладача	tamara.dmytrash@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Курс «Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям» має на меті покращити психолого-педагогічну і методичну підготовку майбутніх педагогів до роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям; озброїти формами і методами активної діяльності в системі закладів національної дошкільної освіти. Зміст дисципліни охоплює методичні, лінгводидактичні і психолого-педагогічні засади роботи щодо ознайомлення дітей з довкіллям, мету, завдання та зміст провідних концептуальних, базових та варіативних програмових документів з актуальних проблем сучасної дошкільної освіти, основні джерела інформації з методики, вимоги до проведення занять з ознайомлення дітей з довкіллям та його окремих етапів, зміст ознайомлення дітей з суспільним довкіллям, завдання, які ставляться перед майбутніми педагогами у процесі вивчення дисципліни, мету ознайомлення дітей з суспільним довкіллям, актуальні проблеми з ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою навчальної дисципліни є озброїти майбутніх вихователів знаннями про об'єкти, явища, процеси, з якими діти дошкільного віку зустрічаються у довкіллі, та характером взаємовідносин у соціальному довкіллі, пов'язаними із впливом на них мікро, мезо- і макрофакторів, сформуванню вміння використовувати принципи, форми, засоби, методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям. Цілі: сформуванню на науково-теоретичних засадах цілісної систему інтегрованих знань про довкілля (природне, предметне, соціальне), дії дитини в довкіллі, безпеку її життєдіяльності; озброїти майбутніх вихователів методикою формування у дітей елементів природничо-наукової картини світу; сприяти оволодінню студентами системою загальних та специфічних законів про природу, соціум та поняттями, що пов'язані з ними; дослідити процеси взаємодії дитини із довкіллям через організацію відповідного розвивального середовища; вивчити закономірності інтелектуального розвитку дитини, процеси її соціалізації та формування цілісної особистості дитини.	
4. Компетентності	
У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями: I. Загальні компетентності (КЗ): КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
 КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
 КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові компетентності спеціальності:

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
 КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
 КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій удітей раннього і дошкільного віку.
 КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).
 КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.
 КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних моральноетичних норм і правил поведінки.
 КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.
 КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
 КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
 КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
 КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

5. Результати навчання

- ПР-01** Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.
ПР-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.
ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ПР-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	24/6

самостійна робота			46/80		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
6	012 Дошкільна освіта	третій		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичний Тема 1. Науково-теоретичні засади методики ознайомлення дітей з довкіллям. Предмет завдання ознайомлення дітей з довкіллям. Наукові засади ознайомлення дітей з довкіллям у ЗДО. Діяльнісний підхід до організації життєдіяльності дітей у довкіллі.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 10, 15]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Завдання та зміст роботи з ознайомлення дітей з довкіллям Завдання методики ознайомлення дітей з довкіллям. Зміст ознайомлення дітей з довкіллям. Становлення особистості дошкільника у предметно-розвивальному середовищі ДНЗ.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 10, 15]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 3. Форми та засоби ознайомлення дітей доквіллям. Засоби ознайомлення дітей з доквіллям. Картина як ефективний засіб ознайомлення з доквіллям. Форми ознайомлення дітей з доквіллям.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 10, 15]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Види та типи занять для ознайомлення дітей з доквіллям Індивідуальні заняття. Інтегровані заняття. Комплексні заняття. Предметні заняття. Вимоги до організації і проведення занять для ознайомлення дітей дошкільного віку з доквіллям.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 10, 15]	6 год (2 год лекц., 4 год практи.) Підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Методи та прийоми ознайомлення з предметами та явищами Методи і прийоми ознайомлення дітей з доквіллям. Види спостережень за предметами і явищами доквілля. Організація екскурсій.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 10, 15]	6 год (2 год лекц., 4 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Використання бесід в ознайомленні дітей з довкіллям (за дидактичними картинками, за репродукціями картин).					
Змістовий модуль 2. Методично-професійний Тема 6. Методика ознайомлення дітей предметним довкіллям 3 Методи опосередкованого ознайомлення дітей з предметним довкіллям. Ознайомлення з предметним довкіллям засобами дидактичної гри. Ознайомлення з якостями і властивостями предметів.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 4, 8, 10, 15]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Методика ознайомлення дітей з правилами пожежної безпеки. Правила пожежної безпеки. Головні завдання дошкільного закладу щодо виконання вимог пожежної безпеки. Методика	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 6, 7, 11, 15]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

проведення занять з ознайомлення дітей з правилами пожежної безпеки. Тема 8. Методика проведення занять для ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху. Причини дитячого дорожньо-транспортного травматизму і шляхи попередження його. Тематичне спрямування роботи у дошкільному закладі: дорога (вулиця), транспорт, пішохід, перехід, перехрестя, світлофор, сигнали регулювальника. Зміст ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху в нині чинних програмах виховання дітей дошкільного віку. Методи і прийоми ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху. Вимоги до добору і використання ілюстративного матеріалу.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 5, 8, 11, 15]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Обладнання кутка і майданчика для ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху. Освітня робота з батьками з ознайомлення з правилами дорожнього руху.					
Тема 9. Методика ознайомлення дітей з явищами суспільного життя Специфіка занять з ознайомлення дітей з рідним краєм і Батьківщиною. Характеристика занять з ознайомлення дітей з національними символами України. Форми і методи формування в дошкільників основ економічної культури.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 3, 8, 9, 10, 12, 13, 14]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Діти в соціальному довіллі. Дитинство як педагогічна категорія. Готовність вихователів до реалізації принципів гуманістичної педагогіки. Багатовекторність соціуму у свідомості дітей. Принципи	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 8, 10, 12]	4 год (2 год лекц., 2 год практи.) Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

взаємовідносин дітей і дорослих у сучасному освітньому просторі. Стосунки з однолітками як чинник формування уявлень про соціальний і предметний світ.				

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ „Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника“). Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття - 50 балів, контрольну роботу - 15 балів, самостійну роботу - 20 балів, тести - 15 балів). “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання заліку. Головна мета її – перевірка самостійної роботи

	студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими фактами він користувався
Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
8. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	
9. Рекомендована література	
1. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник [для студ. ВНЗ за напрямом «Дошкільна освіта»] / А. Богуш, Н. Гавриш. – К. : Слово, 2010. – 408 с. 2. Богуш А. Моє довкілля : програма ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з довкіллям / А. Богуш. – К. : Шкільний світ, 2006. – 109 с. 3. Богуш А. Українське народознавство в дошкільному закладі / Богуш А., Лисенко Н. – К.: Вища школа, 2002. – 407 с. 4. Виховання дошкільника в праці / З. Борисова, Г. Беленька, М. Машовець та ін. – 2-ге вид., стер. – К., 2002. – 112 с. 5. Гарбар Л. Азбука дорожнього руху // Дошкільне виховання. – 2003. – №2. – С. 16-18. 6. Гніленко Н. Пожежники // Дошкільне виховання. – 2007. – №10. – С. 21-22. 7. Гураш Л. Розумна обережність – запорука безпеки // Дошкільне виховання. – 2003. – №7. – С. 10-12. 8. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / А.М.Богуш, Л.О.Варяниця, Н.В.Гавриш, С.М.Курінна, І.П.Печенко; Наук.ред. А.М.Богуш; За заг.ред. Н.В.Гавриш. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 368 с.	

9. Жадан Р. Економічна освіта дітей старшого дошкільного віку (перспективно-календарне планування занять з економіки) / Р. Жадан, Г. Григоренко. – Запоріжжя : ТОВ „ЛПС” ЛТД, 2006. – 116 с.
10. Зайцева Л. Розкриваємо таємниці довкілля: методичний посібник / Л. Зайцева. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – 110 с.
11. Карпенко О. Безпека життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навчально-методичний посібник / О. Карпенко, Л. Загоруйко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. – 192 с.
12. Кононко О. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві): Навч. пос. для вищ. нав. закл. – К.: Освіта, 1998. – 255 с.
13. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія : у 2-х ч. – Частина друга. Концепція, Програма розвитку та освітні програми ДНЗ. — Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. — 284 с.
14. Лисенко Н. Теорія і практика екологічної освіти: дошкільник-педагог. Навчально-методичний посібник для ВНЗ. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 400 с.
15. Фомічова Л. Ознайомлення з оточуючим: Навч. посібник. – К.: Благовіст, 2002. – 271 с.

Викладач: _____ кандидат педагогічних наук, доцент Марчій-Дмитраш Т.М.
Підпис викладача на оригіналі документа